

Ders : Maliye Teorisi ve Politikaları

Konu 10 : İradi Maliye Politikaları

Prof. Dr. N. Semih ÖZ

12 Şubat 2020; Ankara

İradi maliye politikaları

İradi maliye politikaları, toplam arz ve toplam talep dengesizliğine karşı uygulanacak vergi, harcama ve/veya borçlanma politikalarının hükümet tarafından belirlendiği politika türüdür.

İradi maliye politikaları

İradi maliye politikaları aşağıdaki süreçlerden oluşur.

- Konjonktürel durumun değerlendirilmesi
- Araçların seçimi
- Önlemlerin büyüklüğü
- Zamanlaması
- Geçerlilik süresi
- Değerlendirilmesi

Sorunun tanımlanması aşaması

1. Ulusal ekonominin kayıt altında olması
2. Güvenilir veriler sağlayan bir istatistik kurumunun varlığı
3. Verilerin tarafsız değerlendirilmesi
4. Politikacıların, sendikaların, işveren kurumlarının ve bilim insanlarının görüş farklılıkları

Maliye politikası ve uygulanma özelliklerinin belirlenmesi

Hangi araç seçilmeli?	Vergi, harcama, borçlanma
Hangi büyüklükte uygulanmalı?	Örn. vergi indirim oranı ne kadar
Ne kadar süre uygulanmalı ?	Örn. üç ay, altı ay
Ne zaman başlanmalıdır?	Uygulamanın başlangıç tarihi

İradi maliye politikaları

Yasama organının onayı süreyi uzayabilir.

Bu durumda gecikmeler yaşanabilir.

Bu nedenle yürütme organına yasalarda belirtilen yetkiler sınırlı yetki verilmektedir.

Örn. KDV oranının % 1- % 40 arasında yürütme organı tarafından belirlenebilme yetkisi gibi.

Sonuçların izlenmesi ve değerlendirilmesi

Maliye politikasının uygulanmaya başlanmasından sonra sonuçların izlenmesi ve toplam talep toplam arz eşitliğindeki değişikliklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bazı durumlarda bu süreç, belirli bir zaman aralığını gerektirebilmektedir.

İradi maliye politikaları

İradi maliye politikalarının uygulanma süreçlerini ülkelerin farklı özellikleri etkileyebilmektedir.

Örneğin, federal devlet şeklindeki yapılanmalarda, federal devletler ile federe devletler farklı maliye politikaları izleyebilir.

Gelir unsurlarının özellikleri de uygulanan maliye politikasının sonuçlarının alınmasına etki edebilir.

Örneğin ücret gelirleri üzerindeki vergi oranı değişikliği kısa sürede toplam talebe etki yaparken, kira gelirleri üzerindeki vergi oranı değişikliği etkisini izleyen yılda gösterebilir.

